

12/2011

XB-1

Měsíčník sci-fi, fantasy a hororu

Zahraniční povídky

Lavie Tidhar
Nepřetrhni řetěz

Ted Kosmatka & Michael Poore
Smrtilka

Caroline M. Yoachimová
Pravda na Kamenné zdi

České povídky

Vladimír Záborský
Lidé z Marin-Gotte

Milan Petrák
Mít tu nemoc

Publicistika

Pavel Houser
Greg Egan a dobrodružství vědy

Jason Sanford
Doběla rozpálení upíři
zmítání láskou...

Cena: 75 Kč – 3,05 euro

Greg Egan
Krystalové noci

XB-1

Předplatné časopisu
XB-1 si můžete na
www.send.cz
objednat na rok,
na půl roku nebo si
přes předplatné můžete
koupit i jednotlivá čísla
a to i zpětně!

V takovém případě za
vás hradíme poštovné.

www.casopisxb1.cz

XB-1 až domů
**s poštovním
zdarma!**

Měsíčník sci-fi, fantasy a hororu

Obsah

Zahraniční SF

Lavie Tidhar: Nepřetrhni řetěz	3
Ted Kosmatka & Michael Poore: Smrtilka	5
Caroline M. Yoachimová: Pravda na Kamenné zdi	18
Greg Egan: Krystalové noci	26

Domácí SF

Vladimír Zábrodský: Lidé z Marin-Gotte	38
Milan Petrák: Mít tu nemoc	54

Publicistika

Pavel Houser: Greg Egan a dobrodružství vědy	57
Ivan Adamovič: Život s pocitem úžasu 10	59
Ivana Kuglerová: V Praze lítaly chlupy...	60
Jason Sanford: Doběla rozpálení upíři zmítaní láskou...	62
Aleš Smutný: Mistři filmové magie...	64

Fantastická věda

Proč leží Uran na boku?;	
Lék na pozornost probouzí z narkózy; Sumčí hemžení;	
Zmrtvýchvstání „černé smrti“	61

Filmfaroniáda

Filmová soutěž: Černá hodina	67
Filmové premiéry; Nákaza; Útok na věžák; Tři mušketýři;	
Noc hrůzy; Tintinova dobrodružství; Stopy zmizelých;	
Turínský kůň; Král bojovníků; Klapka!	68

Vivisektor

Lupa: John Crowley: Malý, velký	72
Čtenáři čtenářům; Jaroslav Mostecký: Číslo se smrtákem;	
Tereza Matoušková: Hladová přání;	
Jan Dobiáš: Modrá luna čarodějů, rudý měsíc války;	
Alex Scarrow: Jezdci časem; Richard K. Morgan: Varianta 13;	
Mila Linc: Mrtví muži netančí;	
Dan Simmons: Ohně z ráje;	
Jeaniene Frost: První rudá kapka;	
Amanda Quick: Až na dno; Pramlok;	
Trudi Canavan: Sonea - Trilogie zrádkyň: Vyslancova mise;	
Joachim Friedrich: Merlin Cooper a Spolek svatých;	
Death Note 1 + 2; Daredevil: Rok jedna; Nové knihy	73

Šéfredaktor

Vlado Ríša

risa@casopisxb1.cz

Zástupce šéfredaktora

Jaroslav Jiran

jiran@casopisxb1.cz

Redaktor

Martin Šust

sust@casopisxb1.cz

Vydává

Konektor XB 1 s.r.o.

Praha 1, Nám. Republiky 1081/7

PSČ 110 00

www.casopisxb1.cz

Tisk

Libertas a.s.

Distribuce

společnosti holdingu PNS a.s.

prodejny firmy Relay

Předplatné

SEND s.r.o.

(www.send.cz/casopis/728/xb1)

Číslo vychází 5. 12. 2011

© Konektor XB1 s.r.o.

ISSN 1804-6606

MK ČR E 19853

Přetisk a jakékoli šíření povoleno

jen se souhlasem vydavatele.

Titulní strana Johann Bodin

Úrodný rok...

V Rozletu dvanáctky daného ročníku jsem vždycky hlubokomyslně rozjímal nad tím, že jsme přese všechny překážky přežili další rok, a jak je to překvapující a fajn. Není nejmenší důvod, abych to neudělal letos znovu, i když máme, jako redakce, za sebou první celý ročník.

Když jsme na konci loňského roku začínali na „zelené louce“, sice s kompletní fungující redakcí, ale s novým jménem, novými distributory, byli tu čtenáři, kteří o nás nevěděli a dodnes mnozí (bohužel) nevědí... Nebyl jsem si tehdy zase až tak jistý, jak to vlastně všechno dopadne.

Rok se s rokem sešel a pomalu jsme se dokázali vyhrabat ze sklepa tak do druhého patra. Ne, že by těch pater nad námi nebylo ještě dost a dost, ale už tu máme nějaká ta okna, kterými je vidět ven.

Nedávno jsem četl knihu Lhář, díl druhý a zaujala mě tam sentence: Dokud pracuješ dobře, tak si tě nikdo nevšimá a k řediteli se ani nepřiblížíš. Když uděláš průšvih, máš ho na krku okamžitě.

Není to tak přesně můj případ, ale jistá paralela tu je. Léta naše redakce dělala časopis, lidi si ho kupovali a byli s ním tu více, tu méně spokojeni. Všechna ocenění sbírali jen někteří naši redaktori, a to hlavně za činnost, kterou dělali navíc ke své práci v redakci.

Loni jsme začínali vlastně úplně odznova a na jedinou se na nás snesla celá sprška cen a ocenění. Tedy, jen jako výčet – tři ceny Akademie SFFH (redakce za zachování časopisu, Martin Šust za redaktora a já za dlouholetou práci pro SF), dostal jsem fanovskou cenu Ludvík za rok 2011 a také Honorary Award od Societ  Evrop eanne de Science fiction.

Nepředpokládám, že se někdy tak „úrodného“ roku ještě dožiju, ale na druhou stranu, takového pozvání k řediteli, které onu spršku zřejmě spustilo, už bych se nikdy nechtěl dočkat.

Jsem strašně rád, za všechny věrné fanoušky SF, kteří si nás našli a kteří si nás stále ještě nacházejí (každý týden se dva tři takoví najdou) a doufám, že ještě dlouho náš časopis bude přinášet písmenka lidem, kteří od časopisu chtějí víc než jen záplavu barevných obrázků, nicneříkajících textů, a stále se opakujících bulvárních zpráv o průšvících pseudo-hvězd české a slovenské scény...

Vlado Ríša

p. s. Do Nového roku vám všem přeji hlavně zdraví a dobrého počteníčka, protože všechno ostatní už nějak, jako vždycky, zvládneme. Vždyť v tom už máme dlouholeté zkušenosti. Že?

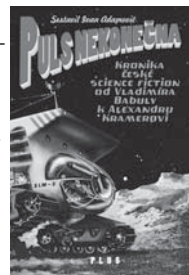
Muzeum Káji Saudka

Kája Saudek je nejvýznamnějším českým komiksovým tvůrcem, zakladatelem typicky české komiksové školy a zároveň asi jedinou osobností českého komiksu, která svým významem přesáhla hranice České republiky. V současnosti vzniká muzeum zasvěcené jeho dílu v bývalé Galerii U Pařížana (ul. 28. října 3, Praha 1). Samotné muzeum je těsně před dokončením, na jeho otevření se můžete těšit ještě tento rok.

Křest antologie Puls nekonečna

Puls nekonečna, druhá v sérii antologií Ivana Adamoviče mapujících českou sci-fi povídku, bude mít křest v knihkupectví Fantazie, Tylovo nám. 1, Praha 2 dne 8. prosince v 17.00.

Doufáme i v účast některých autorů. Kniha je ještě obsáhlejší než předchozí Vládcové vesmíru a přinese např. knižně dosud nevydané povídky Ludvíka Součky či Josefa Koenigsmarka.

Ceny World Fantasy

Ceny World Fantasy se udílely na každoročním World Fantasy Convention v kalifornském San Diegu v neděli 30. října 2011. V loňském roce jsme mohli sledovat dramatický „souboj“ mezi nováčkem Paolem Bacigalupim a matadorem Chinou Miévillem o různá prestižní ocenění. Letos nikdo tak okázale nedominoval, ale přesto se našlo pár zajímavých titulů. Každoročně se navíc udílejí ceny za celoživotní zásluhy, což je věc nadmíru chvályhodná.

ROMÁN

Nnedi Okoraforová: Who Fears Death

NOVELA

Elizabeth Handová: The Maiden

Flight of McCauley's Bellerophon ANTOLOGIE

Kate Bernheimerová ed. My Mother She Killed Me, My Father He Ate Me

SBÍRKA

Karen Joy Fowlerová: What I Didn't See and Other Stories

VÝTVARNÍK

Kinuko Y. Craft

CENA ZA CELOŽIVOTNÍ ZÁSLUHY

Peter S. Beagle

Ang lica Gorodischerov 

Mike Resnick oslavoval

MIKE RESNICK oslavil 2. října 2011 spolu se svou ženou Carol zlatou svatbu (50 let). Resnick se navíc nedávno stal editorem knižní řady v nakladatelství Phoenix Pick. Po zrušení online magazínu Jim Baen's Universe se tak bude opět věnovat i redakční práci.

Cory Doctorow

Cory uzavřel smlouvu na román *Homeland*, jenž má být pokračováním u nás nedávno vydané knihy pro mládež *Malý bratr*.

Nakladatelství Amazon

AMAZON, největší světový online prodejce knih, začal pod nakladatelskou značkou 47North knihy nejen prodávat, ale i vydávat. Jedním z prvních titulů má být *The Mongoliad*, projekt, jenž pod patronátem Nela Stephensona a Grega Beara vznikl původně jako série textů určených pro chytré telefony. Oba autoři už s Amazonem podepsali smlouvu na další čtyři volně navazující tituly.

Lavie Tidhar

Nepřetrhni řetěz

(THE INTEGRITY OF THE CHAIN)

V televizi už byla zase holka známá pod přezdívkou Generálka: nosila nažehlenou, řadou medailí ozdobenou vojenskou uniformu – tmavě zelenou, jako džungle za soumraku. Z té barvy téměř čpěl ostrý pach listoví a strachu. Dívka mluvila rázně: slova jako pečlivě odměřené hrnky rýže, přesná a přiléhavá. Nejnovější zprávy ze sjezdu Strany. Podrobnosti poslední pětiletky. Prostřih na rýžová políčka nahoře na severu a pracující na polích oblečené v tmavomodrých kombinézách.

Noyovi říkali Noy, protože byl malý. Zrovna upřeně a beze slov sledoval televizi. Na obrazovku se vrátila Generálka a mluvila o nejnovější americké válce. Noyův dědeček zemřel na počátku století při hledání starého železa. V laoských horách bylo železného šrotu spousta. Většinu tam nechali Američané během té svojí Tajné války. Ale to už je dávno. Železný šrot měl velkou cenu, ale také k smrti rád explodoval. Lidé z jednotky pro odstraňování nevybuchlé munice pak říkali, že Noyova dědečka zabila CBU-26 – protipěchotní kazetová tříštivá puma. Tenhle typ měli v oblíbené právě Američané. Noyova babička už v té době čekala Noyova otce.

„Jednou se do Ameriky vypravím,“ prohlásil jiný řidič. Byl to Hmong a měl na Floridě příbuzné, kteří mu každý měsíc posílali peníze. „Otevřu si nějaký hotel nebo budu řídit taxíka. Opravdového, s kvěrama na bocích a s neprůstřelným sklem.“

„To maj jen ve filmech,“ nedokázal si odpustit Noy. Hmong se k němu otočil. „Cože? A jak ty to asi víš, kluku?“

„Dej mu pokoj,“ okřikl ho Sip Pan Joe. „Chci se v klidu dívat na zprávy.“

„On se chce dívat na zprávy,“ odušil Hmong. „A třeba by chtěl taky letět na Měsíc nebo si udělat pár děcek.“

Většina řidičů se zasmála a Hmong, kterého to povzbudilo, pokračoval: „Ať si klidně vezme Noye s sebou, a spánembohem! Deset tisíc za lístek na Měsíc! Sip Pan! Sip Pan!“

Generálku na obrazovce vystřídal bojovná hudba, směsice revolučních textů v podání Armádního sboru nesla se na pozadí valících se tanků a vzlétajících stíhaček. Televize problikávala do tmy panující v boudě řidičů. Hmongova slova zůstala bez odpovědi. Všichni věděli, že Hmongové v oné dávné válce bojovali na straně Američanů a ani teď to nebyli spořádaní občané jako Laové z rovin, ale byla s nimi samá mrzutost. Noy hleděl na obrazovku. Z každé jízdy si potají ukládal peníze stranou. Dva tisíce tady, pět tisíc tam. Jednou do svého tuk-tuku nabral falanga a ten mu vyprávěl, že byl ve vesmíru. Řekl mu to poté, co si od Noye koupil nějaké drogy. Švihl zápěstím a ve vzduchu se objevily obrazy, které pak ukázal Noyovi: modro-bílo-zelená Země při pohledu shora, lidé, kteří se v podivných uskupeních vznášeli v obrovské hale. Většinou to byli falangové. Ovšem Noy věděl, že vesmír nepatří jen falangům. Vždyť do něj létali i Číňané, Malajci a Indové. Podle všeho nebylo nemožné, aby se tam jednoho dne vypravil i laoský chlapec.

Noy dopil čaj a usoudil, že si půjde po své práci. Tím, že tu bude vysedávat, žádné peníze nevydělá. Vyšel z provizorní stavby ven; noc byla chladná a na obloze zářil srpek Měsíce, omotaný žlutými fáci. Noy ho hodnou chvíli upřeně pozoroval. Připadal mu strašně vzdálený a zároveň blízký. Zapátral po světélkách pohybujících se na černočerném nebi, žádné však nezahlédl, a tak si jen povzdychl a sklonil hlavu.

Došel si pro svůj tuk-tuk, motorovou rikšu pohodlně uvelebenou vedle svých druhů jako nějaká kráva na pastvě, vtípkující s ostatními o chuti trávy. Tuk-tučí stádo bylo ustájeno ve veliké ohradě pro tuk-tuky u nového Talat Sao, Jižního trhu, který už nový nebyl, a navíc, navzdory názvu, se tam neprodávalo jen ráno, ale po celý den. Noy poplácával svůj tuk-tuk a usadil se na sedadlo řidiče, s motorem mezi stehny. Zbožňoval ten pocit, když mu vítr fíčel do tváře a pod koly ubíhala silnice, i bez světla tu znal každý výmol a každou díru, věděl, kdy zpomalit a kdy zase přidat a kdy si dát na čas. Věděl, kde může

čekat policie s nadějí, že z lehkomyšlného řidiče třeba kápne nějaká hotovost, věděl, kde se pozdě v noci stavít u pojiždného stánku na palačinku z kondenzovaného mléka, znal dokonalá místa na břehu Mekongu, kde jste se mohli na chvíli schovat a dát si cigaretu. Dříve, za časů Noyova dědečka a dokonce i Noyova otce, jezdily tuk-tuky na benzín. Teď ty prastaré rachotiny, vyspravované hřebíky, kusy dřeva a trubkami, podřimovaly pod obřimi solárními panely Talat Sao a elektřinou si sytily tiché motory, které již nevydávaly ono tuk tuk tuk, jemuž vděčily za své jméno. Noy sešlápl plynový pedál (neboť tradice – v konstrukci tuk-tuků stejně jako v čemkoli jiném – je nutno dodržovat) a na panelu před ním se objevil světelný sloupec, signalizující, že baterie je plná. Pomalu vozítko vyvedl z řady téměř identických druhů, prudce sešlápl pedál a vyrazil na silnici.

Dvě a půl hodiny pak brázdil temné ulice Vientiane. Naložil rodinu, která se vracela od stánku v tržnici a všichni její členové byli načichlí banány, a odvezl ji do Don Pamai. Na zpáteční cestě měl štěstí a naložil falanga, který se chtěl dostat do města. Muž měl místo palce zlatou protězu, moc toho nenamluvil a měl divný hlas, přestože laosky mluvil bezchybně. Noy už o těchhle zlatých věcičkách slyšel a byl z nich nesvůj. Říkalo se jim Jiní a byly to něco jako duše, které s člověkem sdílely jedno tělo, promlouvaly skrz něj a dělaly hrozné věci (ačkoli si nebyl úplně jistý, co za hrozné věci to přesně je). Odvezl pasažéra (či pasažéry) k Nampou, fontáně obklopené tlumeně osvětlenými italskými a francouzskými restauracemi falangů a proslulou pekárnou s poněkud zavádějícím názvem Skandinávská, a chvíli postál na rohu s ostatními řidiči. Pak se párek falangů na trochu nejistých nohou toužil dostat k Státnímu cirkusu. Noy je tam vzal, u stánku v noční tržnici si v rychlosti dal opečené maso na špejli a ještě chvíli nazdařbůh jezdil. Štěstí ho však opustilo a pozdní noční hodina hrála v jeho neprospěch, a tak už žádného pasažéra nenašel. Zvedl hlavu a nasupeně pohlédl na Měsíc (který zatím zběhlal a zbledl a připomínal tak volské oko), jako by jej vyzýval, aby něco udělal.

Ta trochu peněz, kterou si odkládal, když mohl, byla určena ještě na něco dalšího. Noy měl známého, který kdysi studoval v Číně i v Rusku a dobře vycházel se Stranou, ale pak zestárl a stal se natolik výstředním, že ho uklidili do slušného důchodu v hlavním městě. Starý pán měl velký dům na předměstí, žil v něm sám a na dvoře za domem stavěl...

Kdosi hvízdal, jak se v temnotě mihla mávajícím rukou, naznačující, že má zastavit, a šlápl na brzdy. Neviděl tomu člověku do tváře, když přicházel. Došlo mu, že je oblečený trochu jako mnich, jenže roucho nebylo šafránové, ale tmavě černé jako bezměsíčná noc v horách. Hlavu skrývala kápě.

Na té postavě bylo cosi podivně povědomého, jako by v Noyovi probudila zasutou vzpomínku... Aha! Hned si vzpomněl na historku, kterou vyprávěl teprve minulý týden Sip Pan Joe – něco o řádu podivných mnichů nahoře v Udom Khai, řádu falangských mužů i žen, oblečených v černém, kteří sdíleli jednu mysl...

Noy měl za to, že je to jen jedna ze Sip Panových historek. A teď na něj ze stínů hleděla temná postava s výrazem, který mohl značit jak pobavení, tak netrpělivost. Noy se anglicky zeptal: „Kam to bude?“

Všiml si, že postava má roucho pokryté tenkými, stříbrnými drátky – téměř průsvitnými, ale náhle viditelnými, když se neznámý pohne a na drátky dopadne měsíční světlo. Vycházely z kápě a rozbíhaly se po celém rouchu. Když se teď Noy podíval pozorněji, připadalo mu, že se po rouchu, dolů přes hrudník a paže a přes záda pohybují a plazí obrazce – nahodilé záblesky, příliš rychlé, než aby rozeznal podrobnosti. „Kam to bude?“ zeptal se znovu, tentokrát méně jistě.

Postava odvětila: „K Wat Sokpaluangu.“

Stále ještě rozpačitý Noy zareagoval: „V tuhle hodinu? Mám pocit, že chrám je už...“

„K Wat Sokpaluangu.“

„Sto tisíc kipů,“ vyhrkl Noy. K jeho překvapení postava jen přikývla. Vyšplhala dozadu do otevřené kabiny pro pasažéry a čekala. Noy pokrčil rameny a šlápl na plyn.

Byla to pro něj podivná cesta. Postava se ani nepohnula, a přece se zdálo, jako by se k němu natahovala a tápavě po něm šmátrala volnými drátky. Bledý jasný Měsíc svítil Noyovi nad hlavou a vystavoval tak jeho zkoumavému pohledu tvář neznámého z profilu. Silnice byly temné a tiché, obchody na Khou Vieng měly zavřeno, uhlíky v grilech vyhasly a vychladly. Z jakéhosi důvodu teď Noy viděl Měsíc zřetelněji než kdy předtím, jako by ta tichá zakuklená postava v zadní části tuk-tuku působila na jeho mysl jako zvětšovací sklo: pozoroval letouny zvedající se ze země a vzletající do vzduchu, rozeznával zážeh přídatných raket, díval se, jak se svět, který nechal za sebou, pořád zmenšuje, až nakonec plul rozhraním vzduchu a prázdného prostoru, tenkou membránou obklopující svět pod ním, zatímco nad hlavou se mu vynořovaly obří konstrukce v podobě bláznivých smyček, prstenců a čtyřhranů, u nichž kotvily cizí lodě, příděmi namířené k obrovskému Měsíci...

Pak zahrnul za roh z Khou Vieng na Sokpaluang a před ním vyrostl chrám. Zastavil tuk-tuk, postava v rouchu vystoupila.

Zaplatila mu. Noy na ni chvíli zíral a nakonec se zeptal: „Kdo jste?“

Mnicha připomínající postava se stáhla, jako by ji otázka překvapila. A pak stejně hebkým a dokonale modulovaným hlasem odpověděla: „Jsem nic.“

„Jste mnich?“

Zdálo se, že postava krčí rameny, jako by Noyova otázka nedávala valný smysl. „Jsem...“, začala a Noy měl podivný pocit, že mluví víc než ten jeden hlas a mluví o *já* složeném z mnoha menších střípků osobnosti, „...nic. Jsem nicota mezi hvězdami. Měsíc je jen kus skály, Noyi. Štěstí na něm nenajdeš o nic snáze než ve Vientiane. A tvůj řetěz není dost pevný.“ Pak se postava otočila a tiše prošla pod klenbou vedoucí k chrámu.

„Odkud víte, jak se jmenuju?“ zamumlal Noy, odpověď však nedostal. „A co myslíte tím mým řetězem?“ Znovu nastartoval a odjel. Na pasažéry už začínalo být pozdě a řidiči v Nampou, kteří ještě čekali na návštěvníky nočních klubů, by neměli radost z dalšího uchažeče o podíl na skrovném pouličním ruchu. Noy se rozhodl, že navštíví starce. Připadalo mu, že je na to příhodný čas.

U stánku, který měl otevřeno dlouho do noci a jehož ospalý majitel pomrkával za poloprázdnou sklenkou, koupil malou láhev rýžové whisky, aby nepřišel s prázdnou. Prolétl ztichlými ulicemi, projel kolem Mekongu, nejprve po levé, pak po pravé ruce, minul obří reklamu na Pepsi, která směsicí laoštiny a angličtiny slibovala změnit život jediným douškem, i pytle s odpadky u chodníků, ven z centra města, kolem rýžových políček, zalitých tajemným měsíčním světlem, kolem skřehotajícího sboru žab (ten mu připomněl – ačkoli by se to nikdy neodvážil říci nahlas – sbor, který nedávno slyšel v televizi) a nakonec po úzké blátivé cestě k domu doktora Somboonga.

V jednom z oken se stále ještě svítilo. Doktor Somboong toho moc nenaspal. Jak se Noy blížil k domu, zaslechl zpod tuk-tuku nebezpečné zarachocení, jako když se něco přetrhne a s zuchnutím dopadne na zem. Zabrzdil, čímž si od tuk-tuku, dřív než ho rychle vypnul, vysloužil proud výstražných zpráv pronášených velitelským hlasem nesrozumitelnou japonštinou.

„Nevěděl jsem, že tvůj tuk-tuk umí mluvit,“ promluvil jakýsi hlas. Noy vzhledl a spatřil doktora Somboonga, jak stojí u schodů a mírně se v měsíčním svitu usmívá.

„Já taky ne...“

„Co je s tím vozítkem?“

Noy vylovil baterku a posvítil na zem. „No to mě poser...“, vyhrkl.

Řetěz, který spojoval motor vpředu s hlavní osou pod kabinou pro pasažéry, která pohyb přenášela dál k kola, se v jednom spoji přetrhl a spadl na zem.

„Radši to spravím,“ omlouval se Noy.

„Zavez ho na dvůr,“ vyzval jej doktor Somboong. Pomalými, opatrnými krůčky sestoupil ze schodů a přešel k vratům. Chvilí neobratně zápolil se závorou a pak vrata otevřel. Noy poté protlačil štíhlý tuk-tuk vraty na dvůr. Doktor Somboong dvakrát tleskl, světla se rozsvítila a stařec se potěšeně usmál. „Postav ho vedle lodi.“

Kosmická loď byla jako vždy nezakrytá: působila trochu jako tuk-tuk s křídly, útroby měla obnažené, všude kolem ležely části motoru, řetězy, hřeby, kotouče drátů i elektronické součástky. Noyovi připadala jako nějaký nebeský vůz, jako cosi, v čem byste mohli zahlédnout Buddhu směřujícího ke konečnému osvětlení, jako nějaký zvláštní efekt, který používali v *Cestě na Západ*, čínském kung-fu seriálu o Buddhovi, který Noy nadšeně sledoval v thajské televizi, kdykoli mohl. Noyovi připadala krásná. „Uvažuju o tom, že bych zkušební start naplánoval na začátek příštího roku. Musím si být jistý, chápeš.“

Noy to chápal. Doktor Somboong říkal totéž celé tři roky, co ho znal, ale Noy s ním i tak souhlasil. Člověk si musí být jistý. Něco takového nemůžete uspěchat: loď existovala jako cosi dokonalého, směsice naděje a snu, které nelze zničit, dopravní prostředek poháněný vizí a vírou. Dokud stojí, žádný řetěz se jí přetrhnout nemůže.

„Je krásná,“ prohlásil Noy. Říkal to pokaždé.

„Uvažuju, že jí budu říkat Lady Champa,“ vysvětloval doktor Somboong. I tohle říkal pokaždé. A v hlase mu vždy zazněla zvláštní touha. Noy netušil, zda loď dostala své jméno čistě jen po květech plumérie, nebo snad – jak si to s oblibou představoval – po nějaké tajemné, dávno zmizelé doktorově přítelkyni, dávné vzpomínce, které doktor své životní dílo zasvětil.

Okolo lamp bzučely vypasené mouchy a do okna narážela můra. Její opakované nárazy na sklo zněly konejšivě. „Přivezl jsem whisky,“ oznámil Noy. Doktor přikývl, jako by chlapec právě potvrdil jakousi ohromnou záhadu, kterou se on již nějakou chvíli zabýval. „Dojdu pro skleničky,“ prohlásil. „Pak se můžeme mrknout na ten řetěz.“

Doktor zmizel uvnitř domu. Noy nazdvihl prázdnou kabinu pro pasažéry, a podepřel ji. Bude muset spojit přetržené konce řetězu a pak jej znovu provléci mezi potrubím a dřevěnými podlahami tuk-tuku. Chytil řetěz, položil ho na zem a začal stloukat dvě oddělené části zpátky k sobě.

Náhly závan větru, který se sem vkradl zvenku, přinesl do dvora osvěžující chládek, vůni rostoucí rýže a vody a útržek melodie z něčího rádia daleko odtud. Noy vstal, ruce černé od vazelíny. Nízko nad obzorem se k zemi zvolna snášel Měsíc. Připomínal kosmickou loď a na sestupu maloval temnou oblohou třpytivý oblouk.

*Poprvé vydáno v online časopisu
Fantasy Magazine v červenci roku 2009
Přeložil Marek Drda*

MEDAILONEK LAVIE TIDHAR

Autor izraelského původu (nar. 1976) a také světoběžník – vyrůstal v izraelském kibucu a poté střídavě bydlel v různých místech jižní Afriky, ve Velké Británii, v Asii či na oceánském ostrově Vanuatu. Bohaté zkušenosti z cest samozřejmě často a rád využívá ve své literární tvorbě. Publikuje od roku 2003 a dnes má na kontě desítky kratších prací vydaných především v méně známých časopisech a online magazínech, ale také v množství antologií či v britském *Interzone*. V poslední době pronikl rovněž na stránky výběrových ročenek. Jeho prozatím nejznámější povídkou je „The Night Train“ (Noční vlak, 2010), která se brzy objeví v českém překladu na stránkách ročenky Jonathana Strahana. Nejvíce pozornosti budí úspěšnou steampunkovou sérií románů **The Bookman** (Knihomol, 2010), **Camera Obscura** (2011) a **The Great Game** (Velká hra, 2012). Za zmínku jistě stojí i drobná sbírka **HebrewPunk** (2007), propojená tématy čerpajícími z židovské mytologie, či nedávno publikovaný román **Osama** (Usáma, 2011), v němž pod vlivem vlastních neradostných zkušeností zobrazil svět bez globálních teroristických útoků. Většina odborníků se shoduje, že Tidhar patří k silné nastupující generaci skvělých spisovatelů fantastiky a čeká ho slibná budoucnost...

Ted Kosmatka & Michael Poore

Smrtilka

(BLOOD DAUBER)

Zvířata vás nenávidí.

Při práci v zoo si na to zvyknete. Časem se to možná naučíte i respektovat.

Bell se trmácel po cestičce a tlačil před sebou kolečko, pod khaki uniformou byl už celý zpocený. Mžoural do jasného slunečního dne a cestou do kopce se rozhlížel po exponátech: kozy a jejich podbízivost, bláznivé nadržené opice, těžkopádní binturongové – ti všichni se přesunuli do přední části svých výběhů, jen co ho zahlédli.

Většina zvířat v zoo se nakonec naučí tolerovat ty, kdo jim přinášejí potravu. Jde o nejisté příměří.

Ale Bell věděl dost na to, aby mu důvěřoval.

Viděl jizvy.

Mary měla jizvy na předloktích. Garlandovi chyběla špička prstu a John, zástupce ředitele, měl na pravém lýtku velkou jamku.

„Zebra,“ řekl, nic víc.

Bell byl nejnovější ošetřovatel. Zatím žádné jizvy neměl. Dával si pozor.

Když se toho rána plahočil do kopce, uviděl před sebou na asfaltové cestičce Seanu. Všiml si, že má každou ponožku jiné barvy, jednu červenou, druhou bílou. Uvažoval, jestli to udělala z roztržitosti, nebo z výstřednosti. Nepracoval v zoo dlouho a ještě ji tak dobře neznal.

Když se k ní přiblížil, uviděl, že pláče. A poznal, proč má jednu ponožku červenou. Měla roztržené lýtko a valila se z něj krev.

Dovedl ji do místnosti pro personál a ona mu vysvětlila, že ji napadl mladý pavíán.

Byla uražená. Zrazená.

„Proč jsi chodila dovnitř?“ zeptal se.

„Vždycky chodím dovnitř,“ opáčila. „Byla jsem u toho, když se narodil. Vypíplala jsem ho.“

„Zvířata jsou nepředvídatelná.“

Zavrtěla hlavou. „Ještě nikdy nic takového neudělal.“

Ještě nikdy nic takového neudělal.

Bell o tom cestou domů přemýšlel. Překvapení ho mátl.

Na jednu stranu se zdálo, že by *nemělo* docházet k žádným překvapením. Svět má přece sklon k uspořádanosti, ne? Obíhá okolo Slunce stále stejnou rychlostí. Voda předvídatelně vře, předvídatelně zamrzá. Lidé váží stejně v Dallasu jako v Québecu. Rychlost zvuku v suchém vzduchu činí 767 mil za hodinu.

Proč tedy on a jeho žena nedokáží vyjít s penězi, plánovat dopředu a odstěhovat se z přívěsu? V uspořádaném světě by to nemělo být nemožné. V uspořádaném světě byste se neměli muset rozhodovat mezi nákupem jídla a prodloužením pojišťky auta.

Bell věděl, že věci jsou vždycky složitější, než se zdají být. Voda sice zamrzá předvídatelně, ale anomálně. Zvětšuje svůj objem. Krystaly praskají a štěpí se. Zvuk se vodou šíří rychleji.

„A my si neodpustíme kupovat nesmysly,“ zapřemýšlel nahlas, když zajížděl domů.

Přehoupl se přes obrubník parkoviště Červená Stodůlka.

Bell a Lin se dohodli, že tenhle týden nic neutratí. Nepotřebovali nic kupovat. Jídlo v ledničce, benzín v obou autech. Tenhle týden nebudou utrácet.

Dnes ráno jim došel toaletní papír.

„To není nepřekonatelný problém,“ řekl jí. „Máme papírové ručníky.“

„Do záchodu se nemá házet nic jiného než toaletní papír,“ odvětila Lin.

„Ale *může* se,“ namítl Bell. „Když je *třeba*.“

Bell byl toho názoru, že problém spočívá v utrácení. Vědí, kolik peněz dostávají. Když si budou hlídat, kolik vydají, bude jim peněz spořádaně přibývat. Lin nesouhlasila.

„Je to věc příjmů,“ namítla. „Potřebuješ vydělávat víc peněz.“

„Ty také.“ Lin pracovala v supermarketu.

Vrhla po něm ledový pohled. Krystaly a střípky.

V Linině světě bylo v pořádku, aby kritizovala Bella. Nebylo v pořádku, aby Bell kritizoval Lin, pokud měly být věci uspořádané. Bell věděl, že v každém párovém soužití jedno ze zvířat kouše důrazněji než to druhé.

Lin byla kousavá.

A v jejich světě o dvou savcích, kde každodenní život určovala neustálá drtivá chudoba, se zdálo, že kouše nepřetržitě.

Kdysi se shodli na tom, že je důležité, aby dělali, co je baví. Aby měli svou práci rádi.

„Mám svou práci rád,“ říkal Bell Lin tisíckrát. Minulý měsíc jí v posteli řekl, jak má svou práci rád, pohádali se a ona ho poškrábala. Do krve. Vzbudila v něm tehdy chuť ji uhodit a málem to udělal.

Ale neudělal to. Chuť uhodit ženu a skutečnou ránu od sebe dělí celé světelné roky. Bell nebyl takový člověk. Nebyl takové zvíře. Jaké zvíře vlastně je?

Zajímalo by ho, jestli to věděla. Jestli mu viděla na očích, že ji málem uhodil. Že to chtěl udělat.

Přestal říkat, jak má svou práci rád.

Věděl, že většina ošetřovatelů v zoo jsou ženy, jejichž manželé vydělávají víc. Mohly si dovolit lásku k povolání.

Lin to věděla také.

„Manžel Shelly Capriattiové prodává kytary,“ sdělila mu zrovna včera večer. Shelly Capriattiová byla nějaká její kolegyně nebo kamarádka ze cvičení, nemohl si vzpomenout přesně. „Špičkové zboží, jako pro profesionály. Něco jako kdyby třeba Eric Clapton potřeboval novou kytaru. Není důvod, proč bys něco takového nemohl dělat taky. Vydělává tuny peněz.“

A on, jako už častokrát předtím, neměl daleko k tomu, aby si přiznal, že lituje, že se oženil, když tu se mu před jejich jedenáct let starým televizorem natáhla přes klín a byla chvíli milá. Dost dlouho na to, aby zamekl nepříjemnou pravdu pod koberec. Znovu. Bylo to tak jednodušší.

Myslel na to – na to, jak byla milá – když platil pokladníkovi na Červené Stodůlce.

Uměla být milá. Věci všeobecně byly někdy příjemné. Někdy se chovala předvídatelně, což bylo jednodušší, ale člověk musel být připraven na obojí. Přemýšlel o tom, zatímco zajížděl na parkoviště přívěsů.

Pavián ještě nikdy na nikoho nezaútočil. Dnes ano.

Všechno je jednou poprvé.

„Dovedeš být roztomilý jako pes,“ sdělila mu Lina před televizorem.

Došel toaletní papír.

Všechno se rozpadá.

Nemít peníze bylo téma Bellova života. I zoo byla chudá, podfinancovaná.

Lidé si tu a tam stěžovali. Jednou přišla jakási žena, a když viděla, v jakých podmínkách sídlí lvi, rozzlobila se. Lidé lvy milovali.

„To je klec,“ prohlásila.

Bell s ní musel souhlasit.

„Zoologické zahrady mají být... přírodní,“ pokračovala.

„Mají mít podobu přirozeného prostředí, aby si zvířata ani neuvědomovala, že jsou v zajetí.“

Bell to chápal. Soucítit s ní. Navštívil i takové zoologické zahrady, ve městech, která neumírala.

„Myslíte, že to nevědí?“ zeptal se.

Jenom na něho hleděla.

„Myslíte, že v takových zoologických zahradách zvířata nevědí, že jsou zavřena?“

„Ostuda,“ trvala na svém a odkráčela.

Nedostatek peněz vyžadoval od vedení zoo kreativní přístup k obstarávání potravy pro zvířata. Kromě zásob nakupovaných na volném trhu tu byly ještě dohody s místními zelináři, řezníky a masokombináty. Každý den vyjížděl nákladník, aby byl naplněn hromadami potravin – tvrdnoucimi bochníky chleba, masem, které se začínalo kazit, galony mléka s prošlou dobou spotřeby. Silničáři občas přivezli nějakou mršinu – srnce sraženého na dálnici. Bezedný chřtán zoo spořádal všechno.

Nákladáky se pak vracely a vykládaly svůj náklad v kuchyni. Říkalo se tomu kuchyně, ale nebyla to kuchyně. Byla to místnost s několika velkými stoly z nerezové oceli, na nichž se skládalo, třídilo a rozdělovalo krmivo.

Bell byl zrovna na cestě do hradu, když ho zastavil hlas z vysílačky: „Belle, měl bys přijít a na něco se podívat.“

Lucy, jedna z pracovnic kuchyně, bez dechu.

Dorazil tam rychle. Vpadl dovnitř zadními dveřmi.

„Je to nějaký hmyz,“ hlásila Lucy, ruce přitisknuté na límci.

„Jakého druhu?“ zeptal se.

Pokrčila rameny. „Je to hmyz.“ Ukázala na obrácenou misku na stole.

Bell misku zvedl. Zase ji položil.

Stál zcela nehybně.

Zvedl misku a znovu se rychle podíval.

„Hmm,“ pronesl a misku položil.

Kuchyňské pracovnice přihlížely. „Co to je?“

„Přemýšlím,“ řekl. Díval se do neurčita. „Podle všeho je to nějaká larva.“

„Netušila jsem, že larvy jsou tak velké,“ odtušila Lucy.

„Ani já ne,“ přiznal Bell.

Podíval se znovu. Larva byla velká, tlustá a krvavě rudá. Pět palců dlouhá.

„Kde se tu vzala?“ zeptal se.

Lucy znovu pokrčila rameny. „Byla na stole.“

Bell se zadíval na stůl. Ležely tam melouny, jablka, chléb a částečně rozporcovaná srnčí kýta. Uprostřed se vršila hora několika trsů zčernalých banánů s menším pahorkem dalšího exotického ovoce dovezeného bůhví odkud.

„Mohlo to vylézt z čokolivy,“ řekla. „Našla jsem to, jak to leze tady podél hrany stolu.“ Otrásla se. „Lezlo to pěkně rychle.“

Bell vytáhl ze skříňky zavařovací sklenici, sundal z ní víčko a posunul misku přes okraj stolu tak, aby tu zvláštní larvu shodil do sklenice. Vyšel ven, natrhal něco trávy, nacpal ji dovnitř a víčko nasadil zpátky. Prorazil do něj dírkou.

Odnesl sklenici přes zoo do hradu a postavil ji na polici v zadní místnosti.

Hrad byl název pro pavilon entomologie. Bell mohl jenom hádat, jakému účelu mohla stavba z tvárnice s podivnými věžičkami původně sloužit, ale dnes byla domovem všemožných husí kůži nahánějících zeměplazů – obřích švábů, mravenčích farem, hadů, ještěřů a žab. Všeho, co vyžadovalo šero nebo pečlivě řízenou teplotu.

Budova byla postavená jako krabice v krabici. Uprostřed se nacházel volný prostor, lemovaný na třech stranách stěnami s exponáty – a hned za nimi byl prostor uzavřený pro veřejnost, říkalo se mu zadní místnost. Šlo vlastně o úzkou chodbu kopírující vnější obvod budovy, odkud byl přístup k zadní straně kotců. Na konci chodby, ve výklenku na nejvzdálenějším místě od vchodu, stály kuchyňský stůl a židle, televizor, psací stůl a několik terárií. V těchto odděleně uložených teráriích byli uchováváni nemocní živočichové, nevhodní pro vystavování.

Bell dokončil zbytek denních prací. Večer se šel na larvu podívat. Byla tam a spokojeně oblézala sklenici dokola. Bell na vysoké škole vystudoval entomologii, ale nic podobného ještě neviděl. Měl pocit, že samotný objem toho hmyzu musí dosahovat hranic biofyzikálních omezení stavby hmyzího těla. Možná je dokonce překračovat. Nikdy si nemyslel, že by hmyz mohl být *tak* velký. Když otevřel víčko, larva se vztyčila a zašermovala zvláštním ústním ústrojím.

Bell měl na starosti hrad, dětský koutek a odsouzenec. Nebylo tomu tak ale vždycky. Správu hradu mu přidělili, protože byl jediný ošetřovatel s vysokoškolským diplomem z entomologie. Dětský koutek byl myšlen jako urážka. A odsouzenec byl za trest.

Odsouzenec přicházel po většinu všedních dní. Člověk je na parkovišti obvykle poznal hned – muži a ženy, kteří přišli příliš brzy, celé hodiny před otevřením. Bell vždycky nakrmil hmyz, vypil hrnek kávy a šel otevřít hlavní vchod.

„Jste tu na veřejně prospěšné práci?“ ptal se.

„Jo,“ odpovídal.

Někdy byli dva nebo tři. Někdy nepřišel nikdo. Předali Bellovi své listiny a Bell je na konci pracovního dne dal ředitelce zoo.